

**ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS VYKDOMŲ BENDRUOMENĖS
SVEIKATINIMO PROGRAMOS (09) SVEIKATINIMO PRIEMONIŲ, FINANSUOJAMŲ IŠ
ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO
SPECIALIAJAI PROGRAMAI SKIRTŲ LĖŠŲ,
VEIKLOS AUDITO ATASKAITA**

2020 m. gruodžio 2 d. Nr. KV-8 (4.2)
Šiauliai

Su audito ataskaita galima susipažinti
Interneto puslapyje www.siauliai.lt

TURINYS

1. IŽANGA	3
2. AUDITO REZULTATAI	4
2.1. SPECIALIOSIOS PROGRAMOS PRIEMONĖS STRATEGINIUOSE DOKUMENTUOSE NEIŠSKIRTOS	4
2.2. SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NUOSTATA DĖL ATASKAITOS TVIRTINIMO 2018 METAIS NEĮGYVENDINTA	6
2.3. KEIČIANT SVEIKATINIMO PROJEKTŲ FINANSAVIMO REGLAMENTAVIMĄ SUMAŽĖJO PARAIŠKŲ TEIKĖJŲ SKAIČIUS.....	7
2.4. PROJEKTAI NE VISAIS ATVEJAIS ATRENKAMI VADOVAUJANTIS NUSTATYTAIS PRIORITETAIS IR VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS PRIORITETINĖMIS PROBLEMOMIS	10
2.5. VERTINANT PROJEKTUS NEVISADA ATSIŽVELGIAMA Į REIKALAVIMĄ PRISIDĖTI PRIE PROJEKTO FINANSAVIMO	13
2.6. SVEIKATINIMO VEIKLOS VIEŠINIMAS IŠ ESMĖS ATITINKA TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMUS	15
2.7. NENUSTATYTAS REIKALAVIMAS EFEKTYVIAI NAUDOTI PROGRAMAI SKIRTAS LĖŠAS.....	18
3. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	21

1. IŽANGA

Audito svarba

Lietuvos Respublikos Seimas, pripažindamas, kad gyventojų sveikata yra didžiausia visuomenės socialinė ir ekonominė vertybė, kad sveikata – tai ne tik ligų ir fizinių defektų nebuvimas, bet ir fizinė, dvasinė bei socialinė žmonių gerovė, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu¹ priskyrė savivaldybės institucijoms kai kurias sveikatinimo veiklos organizavimo subjektų teises ir pareigas. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas prie savivaldybių savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) funkcijų priskiria sveikatinimo priemonių planavimo ir įgyvendinimo, paramos savivaldybės gyventojų sveikatos priežiūrai funkciją².

Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintoje Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijoje³ nurodyta, kad visuomenės sveikata yra nacionalinis turtas ir kapitalas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę ir ekonominę plėtrą. Pagrindinis patvirtintos strategijos tikslas – pasiekti, kad 2025 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai⁴.

Savivaldybės taryba, vykdydama teisės aktais savivaldybei priskirtas funkcijas, pagal kompetenciją nustato savivaldybės sveikatos priežiūrą plėtojimą savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose, tvirtina savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą, kontroliuoja jai skirtų lėšų naudojimą⁵.

Šiaulių miesto savivaldybės taryba kasmet tvirtina Savivaldybės strateginį veiklos planą⁶, kurio dalis – Bendruomenės sveikatinimo programa (09). Ši programa tęstinė ir rengiama, siekiant įgyvendinti Šiaulių miesto 2015–2024 metų strateginiame plėtros plane bei Lietuvos sveikatos 2015–2024 metų strategijoje numatytus tikslus ir uždavinius. Programa siekiama įtvirtinti visuomenės sveikatos svarbą savivaldybės lygiu, užtikrinti kokybišką Šiaulių miesto gyventojų sveikatos priežiūrą ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms⁷. Šiaulių miesto savivaldybėje vykdoma Visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa⁸ (toliau – Specialioji programa), kuri yra Bendruomenės sveikatinimo programos (09) dalis. Specialioji programa – tai kompleksas sveikatos stiprinimo, ligų profilaktikos, gyvenimo kokybės, sveikatinimo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo priemonių, kurios prioritetinės kryptys:

- sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį;
- sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką;
- formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą;
- užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius⁹.

Savivaldybėje 2018 metais pasikeitė daugelis Specialiosios programos vykdymą reglamentuojančių teisės aktų ir institucija tvirtinanti dalį jų: pasirašyti Savivaldybės direktoriaus įsakymai, nustatantys

¹ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo, 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552, (1998 m. gruodžio 1 d. Nr. VIII-946 redakcija, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) preambulė.

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533, 2008-09-156 įstatymo Nr. X-1722 redakcija, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), 6 str. 18 p.

³ Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ patvirtintos Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (su vėlesniais pakeitimais), 2 p.

⁴ *Ten pat*, 3, 2 sk. 1 pav.

⁵ *Ten pat*, I, 63 str.

⁶ Šiaulių miesto savivaldybės strateginio planavimo organizavimo aprašo, patvirtinto Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. lapkričio 3 d. sprendimu Nr. T-374 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės strateginio planavimo organizavimo aprašo patvirtinimo“, 11 p.

⁷ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 1 d. sprendimu Nr. T-1 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės 2018-2020 m. strateginio veiklos plano patvirtinimo“ 9 priedas.

⁸ Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa, patvirtinta Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ (2018 m. kovo 1 d. sprendimu Nr. T-40 redakcija).

⁹ *Ten pat*, 8, 5 p.

kitokį numatytų priemonių įgyvendinimą ir kitokius Specialiąją programą įgyvendinančių subjektų santykius.

Audito tikslas ir apimtis

Audito atlikimo pagrindas – Šiaulių miesto savivaldybės kontrolieriaus 2019 m. balandžio 18 d. pavedimas Nr. PA-5 ir 2019 m. lapkričio 8 d. įsakymas Nr. V-7 „Dėl 2019 m. balandžio 18 d. pavedimo Nr. PA-5 4 punkto keitimo“.

Audituojamas subjektas – Šiaulių m. savivaldybės administracija, kodas – 188771865, adresas – Vasario 16-osios 62, Šiauliai.

Auditą iki 2019 m. lapkričio 7 d. atliko Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos vyresn. patarėja Irena Bilkštienė, nuo 2019 m. lapkričio 8 d. – vyresn. patarėjas Vytautas Vestartas.

Audito tikslas – įvertinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos vykdomų Bendruomenės sveikatinimo programos (09) sveikatinimo priemonių, finansuojamų iš Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai skirtų lėšų, teisėtumą ir efektyvumą.

Audituojamas laikotarpis – 2018–2019 metai. Atskirais atvejais buvo peržiūrėti ir kitų laikotarpių duomenys. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai. Audito atlikimo metu daryta prielaida, kad visi auditoriams pateikti duomenys yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir Tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais.

Atsižvelgus į audito metu surinktus duomenis apie Šiaulių miesto savivaldybės administracijos vykdomų Bendruomenės sveikatinimo programos sveikatinimo priemonių, finansuojamų iš Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai skirtų lėšų, veiklos organizavimą, nuspręsta atlikti detalesnę priemonės (09 02 01 02) „Sukurti ir gerinti sąlygas miesto bendruomenei sveikatingi, užtikrinant sveikatinimo projektų finansavimą“ vertinimą.

Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“.

2. AUDITO REZULTATAI

2.1. SPECIALIOSIOS PROGRAMOS PRIEMONĖS STRATEGINIUOSE DOKUMENTUOSE NEIŠSKIRTOS

Sveikatos sistemos įstatyme¹⁰ nustatyta, kad savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos naudojamos visuomenės sveikatos programoms finansuoti ir remti, o lėšos kaupiamos atskiroje savivaldybės biudžeto sąskaitoje. Savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos pajamos ir išlaidos planuojamos savivaldybės biudžete savivaldybių tarybų nustatyta tvarka.

Minėtas Sveikatos sistemos įstatymas numato, kad Savivaldybės taryba¹¹ tvirtina savivaldybių visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą, kontroliuoja jai skirtų lėšų naudojimą ir tvirtina jų panaudojimo ataskaitą, o Savivaldybės administracijos direktorius¹² organizuoja savivaldybės sveikatos priežiūros plėtojimo programos, savivaldybės tarybos patvirtintų programų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje, sudaro sveikatinimo veiklos sutartis ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi.

Savivaldybės taryba kasmet tvirtina Šiaulių miesto savivaldybės strateginį veiklos planą – Savivaldybės veiklos 3 metų trukmės strateginio planavimo dokumentą, detalizuojantį 2015–2024 metų Šiaulių miesto savivaldybės strateginio plėtros plano tikslų ir uždavinių įgyvendinimą. Viena iš šio strateginio veiklos plano dalių – Bendruomenės sveikatinimo programa. Savivaldybės

¹⁰ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552, (1998 m. gruodžio 1 d. Nr. VIII-946 redakcija, su vėlesniais pakeitimais), 41 str. 1, 3 p.

¹¹ *Ten pat*, 10, 63 str. 1 d. 5 p.

¹² *Ten pat*, 10, 64 str. 1 d. 1 p., 5p.

administracijos direktorius, vadovaudamasis Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašu¹³ bei strateginiu veiklos planu, patvirtino 2018 ir 2019 metų Savivaldybės administracijos veiklos planus¹⁴, t. sk. atitinkamais metais įgyvendinamas Bendruomenės sveikatinimo programos (09) priemonės, kurių dalis yra Specialioji programa. Tačiau kurios sveikatinimo priemonės priskiriamos ir finansuojamos iš Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų Bendruomenės sveikatinimo programoje nėra išskirta.

Konkrečios įgyvendinamos priemonės nenumatytos ir kituose teisės aktuose:

- pagal Sveikatos sistemos įstatymo¹⁵ nuostatas specialiosios programos lėšos naudojamos visuomenės sveikatos programoms finansuoti ir remti;
- Savivaldybės tarybos patvirtintoje Specialiojoje programoje¹⁶ nustatyta, kad jos lėšos naudojamos šioms priemonėms:
  - visuomenės sveikatos programoms finansuoti ir remti;
  - sveikatinimo priemonėms, numatytoms Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose, įgyvendinti;
  - Savivaldybės remiamos sveikatos priežiūros priemonėms remti;
- Sveikatos apsaugos ministro įsakymu¹⁷ patvirtintos Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitos formos 3 skiltyje „Vykdytos savivaldybės visuomenės sveikatos programų, priemonių skaičius“ jos taip pat skirstomos į tris rūšis:
  - Savivaldybės kompleksinės programos;
  - Savivaldybės strateginio veiklos plano priemonės;
  - Bendruomenių vykdytų programų / priemonių rėmimas.

Pastebėtina, kad vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo¹⁸ nuostatomis visos Savivaldybės įgyvendinamos priemonės yra įtraukiamos į Savivaldybės strateginius planus. Todėl toks Specialiosios programos vykdymas, kai strateginio planavimo dokumentuose neįvardijamos jos priemonės (ir neskirstomos pagal minėtuose teisės aktuose nurodytas priemonių rūšis) apsunkina ataskaitų rengimą, tvirtinimą ir naudojimąsi planų bei ataskaitų duomenimis.

Savivaldybės tarybos nariai, visuomenės sveikatos apsaugos specialistai, miesto bendruomenė, susipažindami su Bendruomenės sveikatinimo programa, turėtų matyti kokioms konkrečiai Specialiosios programos sveikatinimo priemonėms skiriamos biudžeto lėšos ir kaip jos panaudotos.

Pažymėtina, kad 2020 metų rugsėjį patvirtinta nauja Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos redakcija¹⁹ papildyta nuostata, kad einamųjų metų programos priemonių planas tvirtinamas Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu. Atkreiptinas dėmesys, kad

¹³ Strateginio planavimo organizavimo Šiaulių miesto savivaldybėje tvarkos aprašo, patvirtinto Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2016 m. lapkričio 3 d. sprendimu Nr. T-374 (su vėlesniais pakeitimais), 2.3, 4.3 p.

¹⁴ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 22 d. įsakymas Nr. A-251 „Dėl 2018 metų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais); 2019 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. A-323 „Dėl 2019 metų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁵ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552, (1998 m. gruodžio 1 d. Nr. VIII-946 redakcija, su vėlesniais pakeitimais), 41 str. 1, 3 p.

¹⁶ Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos, patvirtintos Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ (2018 m. kovo 1 d. sprendimo Nr. T-40 redakcija), 6 p.

¹⁷ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. V-656 „Dėl savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitos formos patvirtinimo“.

¹⁸ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533, (2008-09-15 Nr. X-1722 redakcija, su vėlesniais pakeitimais), 10¹ str., 10³ str.

¹⁹ Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos, patvirtintos Šiaulių miesto Savivaldybės tarybos 2020 m. rugsėjo 3 d. sprendimu Nr. T-334 „Dėl 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimo Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ pakeitimo“, 11 p.

Specialiosios programos 2020 metų priemonės Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintos iki Tarybos sprendimo priėmimo - 2020 m. liepą²⁰.

2.2. SVEIKATOS SISTEMOS ĮSTATYMO NUOSTATA DĖL ATASKAITOS TVIRTINIMO 2018 METAIS NEĮGYVENDINTA

Sveikatos sistemos įstatymo²¹ nuostatos numato Savivaldybės tarybos kompetencijas sveikatinimo veiklos valdymo klausimais. Viena iš jų – kontroliuoti Specialiajai programai skirtų lėšų naudojimą ir tvirtinti jų panaudojimo ataskaitą²². Pastebėtina, kad Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo 2018 metų ataskaita nebuvo pateikta tvirtinti Savivaldybės tarybai.

Tam galimai įtakos turėjo pasikeitusi Sveikatos sistemos įstatymo nuostata²³ dėl ataskaitos apie Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymą ir pateikimą:

- iki 2018 m. gruodžio 31 d. galiojusioje minėto įstatymo 41 straipsnio 4 dalies redakcijoje buvo nurodyta, kad Savivaldybės institucija ataskaitą, o prireikus – ir papildomą informaciją apie Specialiosios programos priemonių vykdymą teikia Sveikatos apsaugos ministerijai ataskaitoje apie savivaldybės vykdomas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas Vyriausybės nustatyta tvarka. Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimas Nr. 606²⁴ reglamentavo iš esmės tik savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos teikimą. Viena iš šios ataskaitos dalių buvo informacija apie Savivaldybės specialiosios programos priemonių įgyvendinimą;
- nuo 2019 m. sausio 1 d. įsigaliojo Sveikatos sistemos įstatymo pakeitimas²⁵ pagal kurį savivaldybės institucija ataskaitą apie specialiosios programos priemonių vykdymą teikia nebe Vyriausybės, o sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka. Įstatymo pakeitime nurodyta, kad įgyvendinamieji teisės aktai turi būti priimti iki 2018 m. gruodžio 31 d. Nors minėta Vyriausybės patvirtinta tvarka neteko galios 2019 m. vasario 26 d.²⁶, Sveikatos apsaugos ministras tik 2019 m. birželio 3 d. įsakymu²⁷ patvirtino Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitos formą ir nustatė, kad savivaldybės kasmet iki gegužės 1 d. teikia šias ataskaitas Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centrui. Minėtas įsakymas nereglamentuoja šios ataskaitos tvirtinimo ar rengimo tvarkos, patvirtinta tik forma.

Savivaldybės specialiosios programos priemonių vykdymo 2018 metų ataskaita parengta ir pateikta Sveikatos mokymo ligų ir prevencijos centrui 2019 m. liepos 8 d.²⁸

Savivaldybės specialiosios programos priemonių vykdymo 2019 metų ataskaita buvo pateikta

---

²⁰ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. A-908 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2020 m. priemonių patvirtinimo“.

²¹ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552, (1998 m. gruodžio 1 d. Nr. VIII-946 redakcija, su vėlesniais pakeitimais), 63 str.

²² *Ten pat*, 21, 63 str. 1 d. 5 p.

²³ *Ten pat*, 21, 41 str. 4 d.

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimo Nr. 606 „Dėl savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos teikimo tvarkos ir ataskaitos formos patvirtinimo“ (2015 m. vasario 18 d. nutarimas 176 redakcija), 1.1. p.

²⁵ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos 1994 m. liepos 19 d. įstatymo Nr. I-552 41 str. pakeitimo įstatymas, 2018 m. gruodžio 4 d. Nr. XIII-1691, 1 str.

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. vasario 20 d. nutarimas Nr. 177 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimo Nr. 606 „Dėl savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos teikimo tvarkos“ pripažinimo netekusiu galios.

²⁷ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. birželio 3 d. įsakymas Nr. V-656 „Dėl savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitos formos patvirtinimo“.

²⁸ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 8 d. lydraštis Nr. S-2242 „Dėl specialiosios programos ataskaitos pateikimo“.

Savivaldybės tarybai, kuri ją patvirtino 2020 m. gegužės 21 d.²⁹. Tačiau pastebėtina, kad joje nepateikta Sveikatos apsaugos ministro patvirtintos ataskaitos formoje³⁰ numatyta konsoliduota ir trumpa aprašomojo pobūdžio informacija apie specialiosios programos priemonių vykdymą ataskaitiniais biudžetiniais metais.

2.3. KEIČIANT SVEIKATINIMO PROJEKTŲ FINANSAVIMO REGLAMENTAVIMĄ SUMAŽĖJO PARAIŠKŲ TEIKĖJŲ SKAIČIUS

Nuo 2014 m. rugsėjo 25 d. iki 2018 m. kovo 1 d. Specialiosios programos rengimo ir tvirtinimo tvarką, finansavimo šaltinius, lėšų naudojimą, apskaitą ir kontrolę, priemonių projektų teikimą, vertinimą ir finansavimo tvarką, atskaitomybę ir atsakomybę savivaldybėje reglamentavo Šiaulių miesto savivaldybės tarybos patvirtintos Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo taisyklės³¹. Jų 18 p. numatė, jog projektus gali rengti ir paraiškas teikti įstaigos, nevyriausybinės organizacijos, asociacijos. Ši nuostata, Tarybos sprendimu³² panaikinus minėtas taisykles, neteko galios. Sprendimo aiškinamajame rašte nurodyta, kad „siekiant įgyvendinti Programos vykdymo ir paskirto asignavimo naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą, tikslinga, jog visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo taisyklės bei kiti reikalingi dokumentai būtų patvirtinti Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu“.

Nuo 2018 m. kovo mėn. sveikatinimo projektų finansavimo konkursų sritį reglamentuoja Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais patvirtinti nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatai³³ (toliau – NVO nuostatai) ir Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašas³⁴.

Pagal NVO nuostatus³⁵ paraiškas konkursui gali teikti nevyriausybinių organizacijos, kaip jas apibrėžia nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas³⁶, registruotos ir vykdančios veiklą Šiaulių mieste. Ši nuostata (registracijos ir veiklos mieste) liko vėliau patvirtintuose ir šiuo metu galiojančiuose NVO nuostatuose, tik galimų pareiškėjų sąrašą papildė bendruomeninės organizacijos bei religinės bendruomenės ir bendrijos. Tuo tarpu pagal Savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašą paraiškas sveikatinimo projektų finansavimui gali teikti juridiniai asmenys, nurodyti projektų konkurso skelbime.

NVO nuostatai³⁷ numato, kad konkursus organizuoja Šiaulių miesto savivaldybės administracijos nevyriausybinių organizacijų koordinatorius, Sveikatos, Miesto ūkio ir aplinkos skyriai; konkurso tikslais nurodytas visuomenės domėjimosi skatinimas aplinkosaugos problemomis, sveikatinimo

²⁹ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2020 m. gegužės 21 d. sprendimas Nr. T-189 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymo 2019 metų ataskaitos patvirtinimo“.

³⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. birželio 18 d. nutarimo Nr. 606 „Dėl savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos teikimo tvarkos ir ataskaitos formos patvirtinimo“ (2015 m. vasario 18 d. nutarimas 176 redakcija).

³¹ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimas Nr. T-297 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

³² Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 1 d. sprendimas Nr. T-39 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimo Nr. T-297 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios“.

³³ Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcija; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcija).

³⁴ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. spalio 3 d. įsakymo Nr. A-1386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo ir sutarties formos patvirtinimo“, 1.1 p.

³⁵ *Ten pat*, 33, 2 p.

³⁶ Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatymas, 2013 m. gruodžio 19 d. Nr. XII-717.

³⁷ *Ten pat*, 33, 3, 8, 9 (2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcija - 10 p.) p.

klausimais ir įrašytos dvi specialios veiklos sritys, kurių projektams skiriamos lėšos: sveikatinimo pagal Bendruomenės sveikatos tarybos nustatytus prioritetus ir aplinkosauginio švietimo veiklai vykdyti pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintus prioritetus, nenurodant kitų nevyriausybinių organizacijų veiklos sričių. Specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetų nustatymas numatytas ir Bendruomenės sveikatos tarybos nuostatuose³⁸ kaip vienas iš jos uždavinių.

Pastebėtina, kad įsakymų³⁹, patvirtinančių NVO nuostatus, preambulėse nėra nuorodos į Tarybos sprendimą⁴⁰, kuriuo patvirtinta Specialioji programa, kaip numatyta Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijose⁴¹, – „rengiant naują teisės akto projektą, preambulėje paprastai nurodomas teisės akto priėmimo teisinis pagrindas. Preambulė būtina, jei teisės aktu įgyvendinamas įstatymas ar kitas teisės aktas“.

NVO nuostatuose⁴² įrašytos konkrečios veiklos, kurių projektams vykdyti skiriamos lėšos: nevyriausybinių organizacijų veiklai, atsižvelgiant į einamųjų metų prioritetą; sveikatinimo veiklai ir aplinkosauginio švietimo veiklai. NVO nuostatuose⁴³ aprašoma nevyriausybinių organizacijų projektų vertinimui sudaromos komisijos veikla. Audito metu nustatyta, kad šiems projektams vertinti 2018–2019 metais atskirais Savivaldybės direktoriaus įsakymais sudarytos trys komisijos⁴⁴, kurios vadovaujasi tais pačiais NVO nuostatais: aplinkosauginio švietimo veiklai vykdyti vertinimo komisija, sveikatinimo priemonių projektų vertinimo komisija, projektų vertinimo komisija. Patvirtinti dveji jų veiklos nuostatai⁴⁵, nes aplinkosauginio švietimo veiklai vykdyti vertinimo komisijai pavesta vadovautis bendrais nevyriausybinių organizacijų projektų vertinimo nuostatais (NVO nuostatais). Pastebėtina, kad 2018–2019 metais buvo išleista 19 Administracijos direktoriaus įsakymų dėl minėtų komisijų, jų nuostatų sudarymo, keitimo ar naikinimo.

Peržiūrėjus, projektų finansavimo reglamentavimą kitose savivaldybės veiklos srityse, pastebėta, skiriasi reglamentuojančius teisės aktus tvirtinanti institucija, pvz.: Savivaldybės finansuojamų kultūros⁴⁶ projektų konkurso nuostatai tvirtinami Savivaldybės tarybos sprendimais, o ne Administracijos direktoriaus įsakymais kaip kitų veiklos sričių konkursų nuostatai.

Kitame tvarkos apraše – Savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių

---

³⁸ Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatų, pavirtintų Savivaldybės tarybos 2019 m. gegužės 2 d. sprendimu Nr. T-165 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatų patvirtinimo“, 9 p.

³⁹ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymas Nr. A-276 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, prioritetų ir sutarties formos patvirtinimo“ (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcija, negaliojantys nuo 2019 m. balandžio 17 d.); 2019 m. balandžio 17 d. įsakymas A-523 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų ir sutarties formos patvirtinimo“ (galiojantis).

⁴⁰ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 1 d. sprendimas Nr. T-40 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimo Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁴¹ Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 (su vėlesniais pakeitimais), 16 p.

⁴² Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcijos, 9 p.; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcijos, 10 p.).

⁴³ *Ten pat*, 42, IV sk.

⁴⁴ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. birželio 6 d. įsakymas Nr. A-814 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektų vertinimo komisijos sudarymo“; 2018 m. gegužės 17 d. įsakymas Nr. A-802 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų aplinkosauginio švietimo veiklai vykdyti vertinimo komisijos patvirtinimo“; 2019 m. balandžio 29 d. įsakymas Nr. A-600 „Dėl Nevyriausybinių organizacijų projektų vertinimo komisijos sudarymo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁵ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. balandžio 26 d. įsakymo Nr. A-579 „Dėl nevyriausybinių organizacijų projektų vertinimo komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“ 1 p. ir Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. spalio 3 d. įsakymo Nr. A-1500 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių projektų vertinimo komisijos ir veiklos nuostatų patvirtinimo“ 1.2 p.

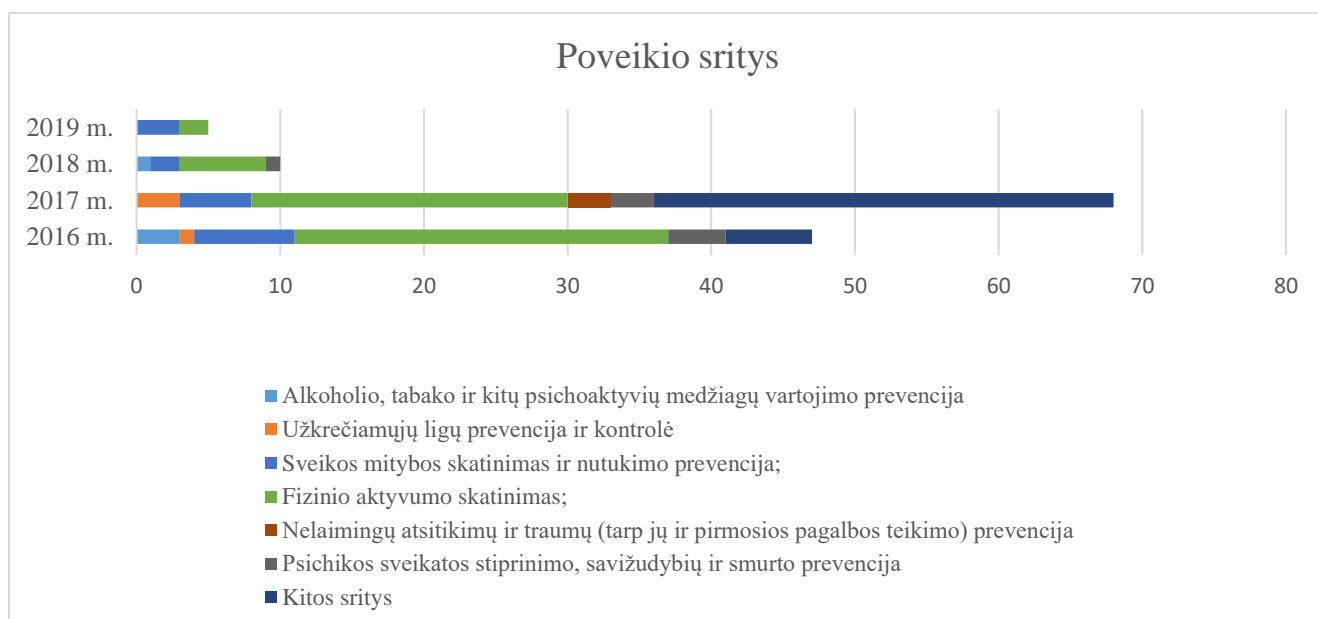
⁴⁶ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2012 m. rugpjūčio 30 d. sprendimas Nr. T-223 „Dėl Kultūros projektų finansavimo konkurso nuostatų tvirtinimo“ (2018 m. gruodžio 6 d. sprendimo Nr. T-433 redakcija).

įgyvendinimo apraše⁴⁷ – numatyta, kad paraiškas projektų finansavimui gali teikti juridiniai asmenys, nurodyti projektų konkurso skelbimuose; programos strateginių priemonių finansavimo paraiškas vertina Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtinta vertinimo komisija; projektų konkursą skelbia ir organizuoja Savivaldybės administracijos Sveikatos skyrius. Palyginus minėto aprašo ir NVO nuostatų⁴⁸ tekstus, darytina išvada, kad šie dokumentai reglamentuoja iš esmės tą pačią sritį – Savivaldybės 2019–2021 metų strateginiame veiklos plane patvirtintos Bendruomenės sveikatinimo programos ir joje numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimą, teikiamų projektų vertinimą, finansavimą. Tuo tarpu socialinės veiklos, kultūros, sporto sričių projektų vertinimo ir finansavimo tvarkas reglamentuoja atskiri minėtų sričių nuostatai, o projektų vertinimui sudaryta po vieną komisiją.

Atliekant auditą negauta iš Savivaldybės administracijos Sveikatos skyriaus argumentuotų paaiškinimų dėl paraiškų projektų sveikatinimo priemonėms įgyvendinti pagal Specialiąją programą teikimą ir vertinimą reglamentavimo išskaidymo (dveji vertinimo nuostatai, dvejios komisijos, dveji jų veiklos nuostatai). Toks reglamentavimas galimai yra perteklinis (dviprasmiškas (visos savivaldybės įgyvendinamos ir finansuojamos sveikatinimo priemonės patenka į Savivaldybės strateginio planavimo dokumentus) ir nepilnai atitinka viešojo administravimo proporcingumo principą, reiškiantį, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus⁴⁹.

Pagal Savivaldybės internetinėje svetainėje pateiktų sveikatinimo priemonių vykdymo ataskaitų⁵⁰ duomenis apie remtas Bendruomenių vykdytas programas/priemones, matyti, kad jų skaičius (ir atitinkamai poveikio sričių įvairovė) nuo 2017 metų žymiai sumažėjo:

Įvertinus Savivaldybės administracijos Sveikatos skyriaus pateiktus duomenis apie gaunamų paraiškų sveikatinimo projektams finansuoti skaičių, matyti, kad 2018 metais, lyginant su 2017 metais, jų

⁴⁷ Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo ir sutarties formos, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės direktoriaus 2018 m. gegužės 29 d. įsakymu Nr. A-886 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo ir sutarties formos patvirtinimo“, 3, 5, 6, 11 p.

⁴⁸ Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcija; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcija).

⁴⁹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, 1999 m. birželio 17 d. Nr. VIII-1234 (2006-06-27 Nr. X-736, redakcija, su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), 3 str. 3 p.

⁵⁰ <https://siauliai.lt/index.php?590035487>.

sumažėjo nuo 70 iki 15 paraiškų, t. y. 78,6 proc., 2019 metais, lyginant su 2018 metais, sumažėjo nuo 10 iki 5 paraiškų, t. y. 50 proc.

	Pateikta paraiškų	Paraiškos neatitiko reikalavimų	Paraiškos nesurinko reikiamų balų	Finansuota paraiškų
2018 m.	15	2	3	10
2019 m.	6			5*

* 2019 metais Šiaulių kino meno klubo projektui „Šiltas kinas“ buvo skirtas finansavimas, tačiau pasitraukus daliai privačių projekto rėmėjų, projekto vykdytojas priėmė sprendimą nebevykdyti šio projekto ir nebeprisirašyti finansavimo sutarties su Šiaulių miesto savivaldybės administracija.

Galimai tokia paraiškų skaičiaus mažėjimo priežastis – apribotas paraiškas galinčių teikti subjektų skaičius, kai pagal NVO nuostatus⁵¹ paraiškas konkursui gali teikti tik Šiaulių mieste registruoti ir vykdančys veiklą juridiniai asmenys, pvz.:

2017 metais buvo finansuoti VšĮ „Sportuotojai“ pateiktas projektas „Šiauliuose madinga sportuoti“, jo veiklai skirta buvo 1300 Eur ir Labdaros ir paramos fondo „Dinozauras“ projektas „Laiminga šiauliečių šeima“ – skirta 500 Eur. Iš pateiktų ataskaitų matosi, kad minėtos organizacijos veiklą vykdė Šiaulių mieste, o 2017 metais vertinant paraiškas buvo vadovautasi taisyklėmis⁵². Labdaros ir paramos fondo „Dinozauras“ projektas „Judėk ir neliūdėk“ bei VšĮ „Sportuotojai“ projektas „Šiauliuose madinga sportuoti“ 2018 metais finansavimo negavo, nes Paraiškos administracinės atitikties vertinime nurodyta, kad „...neatitinka NVO nuostatų 2 punkto. Negali teikti paraiškos“ (minėtos organizacijos registruotos Ginkūnuose ir Kairiuose)...“.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2020 m. kovo 1 d. Nevyriausybių organizacijų plėtros įstatymu⁵³ savivaldybės tarybai pagal kompetenciją priskirta nustatyti ilgalaikius nevyriausybių organizacijų plėtros tikslus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas nevyriausybių organizacijų veiklos sritis, tačiau Šiaulių miesto savivaldybėje minėti plėtros tikslai ir finansuotinos sritys kol kas nenustatytos.

2.4. PRIORITETŲ LAIKYMASIS BUVO UŽTIKRINTAS NE VISAIS ATVEJAIS

Savivaldybės tarybos patvirtintoje Specialiojoje programoje⁵⁴ nustatytos šios programos priemonių prioritetinės kryptys:

- sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį;
- sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką;
- formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą;
- užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius.

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymas⁵⁵ numato, kad tokia stebėseną vykdoma siekiant gauti išsamią informaciją apie savivaldybių teritorijų visuomenės sveikatos būklę ir remiantis ja planuoti bei įgyvendinti vietines visuomenės sveikatos prevencijos priemones, naudoti duomenis valdymo sprendimams įvertinti ir pagrįsti. Tačiau kokiu būdu ir apimtimi

⁵¹ Nevyriausybių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. A-702 redakcija; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymu A-523 redakcija).

⁵² Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. rugsėjo 25 d. sprendimas Nr. T-297 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“.

⁵³ Lietuvos Respublikos nevyriausybių organizacijų plėtros įstatymo, 2013 m. gruodžio 19 d. Nr. XII-717 (2019 m. gruodžio 5 d. Nr. XIII-2626 redakcija), 4 str. 4 d. 1 p.

⁵⁴ Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa, patvirtinta Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ (2018 m. kovo 1 d. sprendimo Nr. T-40 redakcija).

⁵⁵ Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo, 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552, (1998 m. gruodžio 1 d. Nr. VIII-946 redakcija, su vėlesniais pakeitimais), 10 str. 1 d., 2 d. 6 p.

tvirtinant Specialiosios programos lėšų naudojimo prioritetus yra atsižvelgiama į visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose pateiktus rezultatus Savivaldybėje nėra reglamentuota.

Specialiosios programos lėšų panaudojimo prioritetus, vadovaujantis Sveikatos sistemos įstatymu⁵⁶, Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatais⁵⁷ nustato Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba.

Savivaldybės bendruomenės sveikatos taryba⁵⁸ nustatė, kad 2018 metais konkurso keliu visuomenės sveikatos rėmimo projektai bus finansuojami, jei atitiks šiuos 5 prioritetus:

- krizių prevencija;
- sveikatai palankios mitybos ugdymas;
- fizinio aktyvumo skatinimas visose amžiaus grupėse;
- psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija;
- nelaimingų atsitikimų ir traumatizmo, susijusių su transportu, prevencija.

2019 metų sveikatinimo projektų prioritetinės kryptys:

- nelaimingų atsitikimų darbe prevencija;
- susižalojimų dėl nukritimo prevencija asmenims nuo 50 m.;
- transporto įvykiuose patirtų traumų prevencija;
- narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo prevencija;
- cukrinio diabeto prevencija.

Šie prioritetai 2018–2019 metais buvo viešinami Savivaldybės internetinėje svetainėje⁵⁹, skelbiant sveikatinimo projektų, finansuojamų iš Šiaulių miesto savivaldybės Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų, konkursus.

Savivaldybėje visuomenės sveikatos stebėseną vykdo Visuomenės sveikatos biuras⁶⁰, kuris kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos projektą, kuriame įvertinami savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodikliai, nurodomi rodikliai, kurių reikšmės patenka į prasčiausių savivaldybių grupę ir kaip prioritetinės sveikatos problemos detaliau analizuojami trys pasirinkti rodikliai. Šias ataskaitas tvirtina Savivaldybės taryba. Pagal Bendruosius savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatus⁶¹ vertinama ir tvirtinama užpraėjusių metų ataskaita, todėl Bendruomenės sveikatos tarybai ir Administracijos direktoriui techniškai sudėtinga operatyviai patvirtinti prioritetines kryptis, atsižvelgiant į praėjusiųjų metų stebėsenos ataskaitos išvadas ir rekomendacijas.

2018 metais patvirtintoje Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2016 metų ataskaitoje⁶² nurodyti 8 rodikliai, kurie patenka tarp prasčiausių savivaldybių rodiklių ir pateiktos 3 prioritetinės sveikatos problemos:

1. susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje, nes šis rodiklis buvo aukštesnis už Lietuvos vidurkį ir 2016 m. stebimos jo augimo tendencijos;

⁵⁶ Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo, 1994 m. liepos 19 d. Nr. I-552, (1998 m. gruodžio 1 d. Nr. VIII-946 redakcija, su vėlesniais pakeitimais), 69 str. 2 d.

⁵⁷ Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatų, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2006 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. T-41 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatų patvirtinimo“ (neteko galios 2019 m. gegužės 5 d.); 2019 m. gegužės 5 d. sprendimu Nr. T-165 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nuostatų patvirtinimo“, 9, 10.3 p.

⁵⁸ Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos 2017 m. gruodžio 6 d. posėdžio protokolas Nr. VT-73.

⁵⁹ <https://www.siauliai.lt/index.php?232096822>

⁶⁰ Bendrieji savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“.

⁶¹ *Ten pat*, 60, 8.4 p.

⁶² Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 1 d. sprendimas Nr. T-38 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2016 metų ataskaitos patvirtinimo“.

2. transporto įvykiuose patirtos traumos, nes šis rodiklis buvo aukštesnis už Lietuvos vidurkį ir 2016 m. stebimos jo augimo tendencijos;
3. sergamumas II tipo cukriniu diabetu nes rodiklis ne tik aukštas, bet stebima jo didėjimo tendencija (situacija prastėja).

Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2017 metų ataskaitoje⁶³ nurodyti 6 rodikliai, kurie patenka tarp prasčiausių savivaldybių rodiklių, pateiktos 3 prioritetinės problemos kartojasi:

1. susižalojimai dėl nukritimo 65+ m. amžiaus grupėje, nes rodiklis yra ne tik aukštas, bet jis mažėja lėčiau nei Lietuvos rodiklis;
2. transporto įvykiuose patirtos traumos, nes rodiklis yra ne tik aukštas, bet jis mažėja lėčiau nei Lietuvos rodiklis;
3. sergamumas II tipo cukriniu diabetu, nes rodiklis ne tik aukštas, bet stebima jo didėjimo tendencija (situacija prastėja).

Audito metu palyginus Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos nustatytas sveikatinimo projektų prioritetines kryptis ir Savivaldybės sveikatos biuro išskirtas prioritetines savivaldybės visuomenės sveikatos problemas, matyti, kad 2018 metais sutapo vienas prioritetas – nelaimingų atsitikimų ir traumatizmo, susijusių su transportu, prevencija, o 2019 metais – visi trys sveikatos stebėsenos ataskaitoje nurodyti prioritetai. Todėl galima teigti, kad Savivaldybėje sprendimai dėl sveikatinimo projektų finansavimo krypčių priimami pagrįstai.

Tačiau pažymėtina, kad anksčiau minėtuose teisės aktuose tiesiogiai nebuvo numatyta Savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos pareiga atsižvelgti į Savivaldybės sveikatos biuro stebėsenos ataskaitose išskirtas prioritetines savivaldybės visuomenės sveikatos problemas, nustatant sveikatinimo projektų prioritetines kryptis. Nuostata, numatanti, kad programos priemonės atrenkamos atsižvelgiant į Šiaulių miesto visuomenės sveikatos stebėsenos duomenis, atsirado 2020 m. rugsėjo mėn., patvirtinus naują redakciją Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą⁶⁴.

Įgyvendinant priemonę (02 01 02) „Sukurti ir gerinti sąlygas miesto bendruomenei sveikatininti, užtikrinant sveikatinimo projektų finansavimą“ 2018 metais finansuota 10 nevyriausybiinių organizacijų projektų, 2019 metais – 5 projektai. Peržiūrėjus projektų dokumentus, matyti, kad nevyriausybiinių organizacijų sveikatinimo projektų vertinimo komisija, atrinkdama sveikatinimo projektų paraiškas, nepilnai atsižvelgė į Bendruomenės sveikatos tarybos nustatytus prioritetus. Pagal NVO nuostatus⁶⁵ lėšos skiriamos projektui – sveikatinimo veiklai vykdyti pagal Bendruomenės sveikatos tarybos nustatytus prioritetus, tačiau peržiūrėjus komisijos vertinimus, matyti, kad 2019 metais buvo finansuotas vienas projektas⁶⁶, kuris komisijos vertinimu neatitiko nei vieno prioriteto (pažymėtina, kad ir projekto paraiškoje nurodomi projekto tikslas ir uždaviniai – nėra susieti su koku nors vienu iš nustatytų prioritetų) ir dėl vieno projekto⁶⁷ atitikimo prioritetams – vienas iš trijų komisijos narių taip pat suabejojo (skyrė 0 balų).

---

⁶³ Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. vasario 27 d. sprendimas Nr. T-32 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2017 metų ataskaitos patvirtinimo“.

⁶⁴ Savivaldybės tarybos 2020 m. rugsėjo 3 d. sprendimas Nr. T-334 „Dėl 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimo Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ pakeitimo“, 9 p.

⁶⁵ Nevyriausybiinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. A-702 redakcija; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymu A-523 redakcija), 10.3 p.

⁶⁶ Šiaulių mokytojų pensininkų klubo „Šviesa“ projektas „Sveikata – didžiausias mūsų turtas“.

⁶⁷ Šiaulių artrito draugijos „Artis“ projektas „Sveikata – mūsų turtas“.

2.5. VERTINANT PROJEKTUS NEVISADA ATSIŽVELGIAMA Į REIKALAVIMĄ PRISIDĖTI PRIE PROJEKTO FINANSAVIMO

NVO nuostatuose⁶⁸ numatyti nevyriausybių organizacijų projektų finansavimo principai: Savivaldybės finansuojama dalis negali būti didesnė kaip 80 proc. Likusi projektui įgyvendinti reikalinga lėšų dalis, kurios nepadengia Savivaldybės biudžeto skirtos lėšos, turi sudaryti ne mažiau kaip 20 procentų viso projekto vertės. Šią projekto lėšų dalį turi padengti projekto vykdytojas savo arba rėmėjų (partnerių) lėšomis. Tačiau pastebėtina, kokie tinkami dokumentai, įrodantys prisidėjimą prie projekto įgyvendinimo turi būti pateikti teikiant paraišką, nurodyti tik nuo 2019 m. balandžio 17 d. įsigaliojusiuose NVO nuostatuose⁶⁹: sutartis, jei partnerių, rėmėjų indėlis suteiktas; preliminari sutartis; ketinimų protokolai ar raštas; laiškas, jei partneriai, rėmėjai ketina suteikti indėlį; projekto vykdytojo arba rėmėjų (partnerių) prisidėjimas gali būti ir nepiniginis įnašas.

Tačiau šios sąlygos nepakankamai konkrečios, neužtikrinančios projekto vykdytojo prisidėjimo nustatyta apimtimi, pvz.:

- nenustatyta iki kokios datos (projekto įgyvendinimo etapo) turi būti prisidėta prie projekto įgyvendinimo;
- nėra reikalavimo, kad projekto vykdytojas pateiktų indėlį pagrindžiantį dokumentą ar įsipareigojimą jį suteikti;
- neaprašytas vykdytojo, partnerių ar rėmėjų prisidėjimo prekėmis ar paslaugomis vertės (kainos) nustatymas;
- nenurodyta, kas gali būti dalykiniu įnašu.

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷⁰ patvirtintas 2018 metų nevyriausybių organizacijų sveikatinimo projektų finansavimo sąrašas (10 sveikatinimo projektų). Jų įgyvendinimui numatyta skirti 21,2 tūkst. Eur. Audito metu peržiūrėjus vykdytojų teiktas paraiškas, nustatyta, kad daugumos pareiškėjų pateiktose paraiškose buvo nurodytas projektų vykdytojų (partnerių, rėmėjų) indėlis, kurį jie skiria projektų įgyvendinimui.

2018 m. gavusių Savivaldybės finansavimą savo projektų vykdymui, 9 iš 10 paraiškose, išskyrus Šiaulių miesto neįgaliųjų sporto klubo „Šiaulietis“, nurodytas vykdytojo (savo) ar partnerių, rėmėjų indėlis, tačiau nenurodyti ir nepridėti tai pagrindžiantys dokumentai:

Eil. Nr.	Projekto vykdytojo pavadinimas	Projekto pavadinimas	2018 metai			Prisidėjimo dalis pagal ataskaitų duomenis
			iš savivaldybės biudžeto skirta suma, Eur	nurodytos vykdytojo/ rėmėjų lėšos ir kt.		
				paraiškoje, Eur	projekto įgyvendinimo ataskaitoje, Eur	
1	Šiaulių m. neįgaliųjų sporto klubas „Šiaulietis“	Vasaros aktyvaus užimtumo stovyklėlė 2018	1 200,0	<i>nenurodyta</i>	0,0	0 %
2	Šiaulių inkstų ligomis sergančiųjų draugija „Atgaja“	Sveikos gyvensenos keliu	3 200,0	vykdytojo lėšos - 1513,0; rėmėjų - 1370,0	940,0	29 %
3	Šiaulių parkinsono draugija	„Judėjimas ir sveikatos stiprinimas - raktas į ilgaamžiškumą“	2 100,0	vykdytojo lėšos - 600,0; rėmėjų - 250,0	100,0	5 %

⁶⁸ Nevyriausybių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcija; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcija) 9 p., 17 p.

⁶⁹ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. balandžio 17 d. įsakymas Nr. A-523 „Dėl Nevyriausybių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų ir sutarties formos patvirtinimo“.

⁷⁰ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. birželio 21 d. įsakymas Nr. A-1052 „Dėl 2018 m. nevyriausybių organizacijų sveikatinimo projektų finansavimo“.

4	Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacija „Salvia“	„Gamtos ir žmogaus galia akistatoje su onkologine liga“	1 200,0	dalykinis indėlis - Šiaulių visuomenės sveikatos biuras, asociacija „POLA“	1 298,0	108 %
5	Šiaulių artrito draugija „Artis“	„Gyvenkime sveikai ir aktyviai“	900,0	585,0	0,0	0 %
6	Sielos harmonija	„Gyvenk sveikai“	1 700,0	910,0	250,0	15 %
7	Šiaulių jaunimo org. Asociacija „Apskritasis stalas“	Sveikata besirūpinanti ir aktyvi Šiaulių miesto bendruomenė	2 000,0	vykdytojo lėšos - 400,0; rėmėjų - 675,0	430,2	22 %
8	Klubas „Tarp savų“	„Stop-N“	2 200,0	dalykinis indėlis - Šiaulių visuomenės sveikatos biuras, Šiaulių kino meno klubas; Prekybos ir laisvalaikio centras „Tilžė“ - 700,0	400,0	18 %
9	VšĮ Motinos Teresės šeimų namai	„Atsakingos tėvystės ugdymo mokyklėlė“	4 100,0	SADM - 4 640,0; Amerikos lietuvių katalikų religinė šalpa - 2000,0	0,0	0 %
10	Šiaulių apskrities sergančiųjų išsėtinė skleroze draugija	Po vienu stogu	2 600,0	dalykinis indėlis - Šiaulių universitetas; draugijos „Feniksas“	8 577,0	330 %
<i>iš viso</i>			<i>21 200,0</i>		<i>11 995,2</i>	

NVO nuostatuose numatyta, kad projektų rengėjų paraiškos vertinamos pildant Paraiškos atitikties vertinimo formą⁷¹. Pastebėtina, kad penkių nevyriausybinių organizacijų paraiškų atitikties vertinimo formose nenurodyta, ar pateiktos bendradarbiavimo sutartys, kiti dokumentai, patvirtinantys bendradarbiavimą, jei projektas vykdomas su partneriais (Šiaulių artrito draugija „Artis“, Šiaulių m. moterų krūties patologijos asociacijos „Salvia“, Šiaulių jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“, klubas „Tarp savų“, VšĮ „Sielos harmonija“). Šiaulių apskrities sergančiųjų išsėtinė skleroze draugijos paraiškos vertinimo formoje nurodyta, kad neturi partnerių, nors paraiškoje įrašytas Šiaulių universitetas.

2019 m. patvirtintame⁷² sveikatinimo projektų sąrašė – 6 projektai, kuriems numatyta skirti 9,5 tūkst. Eur. Nevyriausybinių organizacijų 2019 metų projektų finansavimo paraiškose ne visais atvejais konkrečiai nurodyti partnerių ar rėmėjų indėliai, o vienu atveju (draugija „Artis“) apskritai neįrašytas:

Eil. Nr.	Projekto vykdytojo pavadinimas	Projekto pavadinimas	2019 metai			
			iš savivaldybės biudžeto skirta suma, Eur	Nurodytos vykdytojo/ rėmėjų lėšos ir kt.		Prisidėjimo dalis pagal ataskaitų duomenis
				paraiškoje, Eur	projekto įgyvendinimo ataskaitoje, Eur	
1	Sielos harmonija	„Gyvenk sveikai“	2 600,0	Šiaulių visuomenės sveikatos biuras, klubas „Lemtis“ - indėlio suma nurodyta 0,0	740,0	28 %
2	Šiaulių mokytojų pensininkų klubas „Šviesa“	„Sveikata – didžiausias mūsų turtas“	500,0	dalykinis indėlis - Šiaulių sporto sąjunga „Žalgiris“; Žemaičių kultūros	230,0	46 %

⁷¹ Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcija); 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcija).

⁷² Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. birželio 19 d. įsakymas Nr. A-885 „Dėl 2019 m. nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektų finansavimo“.

				draugija „Saulaukis“		
3	Šiaulių parkinsono draugija	„Cukrinis diabetas ne nuosprendis visam gyvenimui“	2 100,0	dalykinis indėlis - klubas „Lentis“	0,0	0 %
4	Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacija „Salvia“	„Tinkama mityba ir sportas – visų ligų prevencija“	1 700,0	dalykinis indėlis - asociacija „POLA“	0,0	0 %
5	Šiaulių kino meno klubas	„Šiltas kinas“	1 100,0	vykdytojo lėšos - 250,0; rėmėjų - 650,0	0,0	0 %
6	Šiaulių artrito draugija „Artis“	„Sveikata – mūsų turtas“	1 500,0	<i>nenurodyta</i>	0,0	0 %
<i>iš viso</i>			9 500,0		970,0	

Pagal NVO nuostatus⁷³ Savivaldybės administracijos atsakingas skyrius tikrina, ar lėšas projektui gavęs projekto vykdytojas laikosi Nuostatų reikalavimų ir vykdo Projekto įgyvendinimo stebėseną. Peržiūrėjęs Savivaldybės administracijos Sveikatos skyriaus užpildytas 2018 metais vykdytų nevyriausybinių organizacijų projektų stebėsenos formas, nustatyta, kad formose įrašyti tik 2 iš 10 nevyriausybinių organizacijų projektų – Jaunimo organizacijų asociacijos „Apskritasis stalas“ vykdyto projekto „Sveikata besirūpinanti ir aktyvi Šiaulių miesto bendruomenė“ ir Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacijos „Salvia“ vykdyto projekto „Gamtos ir žmogaus galia akistatoje su onkologine liga“ įrodantys dokumentai – sąskaitos. Tačiau nenurodyta kokių subjektų šios sąskaitos (vykdytojo, partnerių, rėmėjų indėliai). Be to, nei vienoje stebėsenos formoje nenurodytas projekto vykdytojo, partnerių, rėmėjų indėlio procentas.

2019 metų projektų įgyvendinimo stebėsenos formose nėra duomenų apie prisidėjimą prie dviejų nevyriausybinių organizacijų projektų – Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacijos „Salvia“ ir Šiaulių artrito draugijos „Artis“. Pagal projektų įgyvendinimo ataskaitas, matyti, kad dvi Nevyriausybines organizacijos (VšĮ „Sielos harmonija“ ir Šiaulių mokytojų pensininkų klubas „Šviesa“) prisidėjo finansiniu indėliu, o dvi (Šiaulių artrito draugija „Artis“ ir Šiaulių Parkinsono draugija) – dalykiniu.

2.6. SVEIKATINIMO VEIKLOS VIEŠINIMAS IŠ ESMĖS ATITINKA TEISĖS AKTŲ REIKALAVIMUS

NVO nuostatuose⁷⁴ numatyta, kad informacija apie projektų prioritetus ir kvietimą teikti paraiškas bei apie paraiškų priėmimo laiką ir vietą, telefono numerį bei elektroninio pašto adresą pasiteiravimui skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje, čia taip pat skelbiama informacija apie finansuojamus ir nefinansuojamus projektus.

Informacija apie konkurso rezultatus ne vėliau kaip per 3 dienas nuo Savivaldybės direktoriaus įsakymo turi būti skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje⁷⁵. Audito metu nustatyta, kad Savivaldybės direktoriaus įsakymai apie savivaldybės finansuojamus 2018–2019 metų nevyriausybinių organizacijų projektus buvo talpinami internetinėje svetainėje⁷⁶. Šiuo metu svetainės Sveikatos projektų rėmimo rubrikoje viešinamas 2020 metų finansuojamų projektų sąrašas. 2018 ir 2019 metais finansuotų projektų sąrašai nebetalpinami.

⁷³ Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcijos, 2018 m. liepos 10 d. įsakymo Nr. A-1206, 48¹ p.; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcijos, 56 p.).

⁷⁴ *Ten pat*, 73, (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcijos, 11 p., 50 p.; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcijos, 12 p., 63 p.).

⁷⁵ *Ten pat*, 73, (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcijos, 30 p.; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcijos, 40 p.).

⁷⁶ <https://www.siauliai.lt/index.php?232096822>

Pagal NVO nuostatų⁷⁷ sąlygas projekto vykdytojas, gavęs dalinį finansavimą, įsipareigoja viešinti vykdomą projektą naudodamas Savivaldybės logotipus visuose su veikla susijusiuose dokumentuose ir leidiniuose, taip pat per renginius, nurodydamas finansavimo šaltinį – Savivaldybę. Be to, vykdytojas turi skleisti informaciją apie projektą vietinėje žiniasklaidoje (iki 2019 m. balandžio 17 d. – ir turizmo informacijos centre).

Projekto vykdytojas, pagal NVO nuostatų⁷⁸ reikalavimus už projekto įgyvendinimą ir skirtų lėšų panaudojimą atsiskaito lėšų naudojimo sutartyje nustatyta tvarka. Patvirtintos Savivaldybės biudžeto lėšų naudojimo nevyriausybinės organizacijos projektui įgyvendinti sutarties formoje⁷⁹ numatytas projekto vykdytojo įsipareigojimas prie pateikiamos projekto veiklos įgyvendinimo ataskaitos pridėti turimą rašytinę ir (ar) vaizdinę medžiagą, susijusią su projekto įgyvendinimu. Kaip minėtos sutarties priedas patvirtintoje projekto įgyvendinimo ataskaitoje numatyti galimi projekto viešinimą įrodančių dokumentų variantai – laikraščio iškarpos, plakatai, skrajutės, nuorodos į internetinius puslapius ar kt.).

Peržiūrėjus 2018 ir 2019 metų projektų vykdytojų pateiktose įgyvendinimo ataskaitų duomenis, matyti, kad jose pateikti įvairaus pobūdžio priemonės ir būdai apie įgyvendintas viešinimo priemones. 2018 metų projektų įgyvendinimo ataskaitose 9 atvejais iš 10 nurodyta, kad informacija buvo viešinama socialiniuose tinkluose, 5 atvejais – internetiniuose puslapiuose, spaudoje ir kitais būdais (žr. lentelę). Tačiau patys skelbimai, iškarpos, plakatai, skrajutės daugeliu (6 iš 10) atveju nepridėti, todėl neturėjome galimybės įsitikinti, kad viešinimo informacija buvo pateikta tinkamai:

Eil. Nr.	Projekto vykdytojo pavadinimas	2018 metai					
		Projekto įgyvendinimo ataskaitoje, pateikta viešinimo priemonių informacija					
		socialinis tinklas „Facebook“	internetiniai puslapiai	spauda (skelbimai, straipsniai)	lankstinukai, skrajutės	renginys (-iai)	kiti būdai
1	Šiaulių inkstų ligomis sergančiųjų draugija „Atgaja“	+	skrastas.lt; snaujienos.lt; donoras.lt	„Šiaulių kraštas“, „Šiaulių naujienos“, „NeirInfo“		+	
2	Šiaulių Parkinsono draugija	+	parkinsonas.org				draugijos foto albumai
3	Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacija „Salvia“	+					žinutės su kvietimais dalyvauti renginiuose POLA kortelių turėtojams
4	Šiaulių artrito draugija „Artis“	+		„Šiaulių kraštas“, „Artritas“	+		
5	VšĮ „Sielos harmonija“	+	siauliai.lt; visitsiauliai.lt; sielosharmonija.com		+		
6	Šiaulių jaunimo organizacijų asociacija „Apskritasis stalas“	+	siauliai.lt; etaplius.lt; evensi.com; allevents.in				radijo stotis RS2
7	Klubas „Tarp savų“	+		„Šiaulių naujienos“			
8	VšĮ „Motinos Teresės šeimų namai“		seimunamai.lt	„Etaplius“	+		

⁷⁷ Nevyriausybinių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatų, patvirtintų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276, (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcijos, 51 p.; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcijos, 64, 67 p.).

⁷⁸ Ten pat, 77, (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcijos, 41 p.; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcijos, 53, 55 p.).

⁷⁹ Ten pat, 77, (2018 m. balandžio 30 d. įsakymo Nr. A-702 redakcija; 2019 m. balandžio 17 d. įsakymo A-523 redakcija).

9	Šiaulių apskrities sergančiųjų išsėtine skleroze draugija	+					susitikimuose, susirinkimuose, draugijos būstinėje
10	Šiaulių miesto neįgaliųjų sporto klubas "Šiaulietis"						kvietimai klube

Pažymėtina, kad 2018 metų nevyriausybinių organizacijų projektų stebėsenos formose apie projekto viešinimą įrodančius dokumentų pateikimą, nėra atžymų (pastabų) apie trejų projektų vykdytojų pateiktus dokumentus: Šiaulių miesto neįgaliųjų sporto klubas "Šiaulietis", Šiaulių apskrities sergančiųjų išsėtine skleroze draugija, Šiaulių inkstų ligomis sergančiųjų draugija „Atgaja“.

2019 metų projektų įgyvendinimo ataskaitose pateikiama panašaus pobūdžio informacija apie viešinimą:

Eil. Nr.	Projekto vykdytojo pavadinimas	2019 metai					
		Projekto įgyvendinimo ataskaitoje, pateikta viešinimo priemonių informacija					
		socialinis tinklas „Facebook“	internetiniai puslapiai	spauda (skelbimai, straipsniai)	lankstinukai, skrajutės	renginys (-iai)	kiti būdai
1	Šiaulių mokytojų pensininkų klubas „Šviesa“	+					
2	Šiaulių Parkinsono draugija	+			+		draugijos foto albumai
3	Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacija „Salvia“	+					žinutės su kvietimais dalyvauti renginiuose POLA kortelių turėtojams
4	Šiaulių artrito draugija „Artis“	+		„Šiaulių kraštas“, „Artritas“	+		
5	VšĮ „Sielos harmonija“	+	Nuorodos, 1 lapas (prie ataskaitos nepridėta)		+		

2019 metų stebėsenos formose nėra atžymų (pastabų) apie vykdytojų pateiktus dokumentus dėl draugijos „Artis“ vykdyto projekto, kitose nurodyta, nors peržiūrėjus projektų vykdytojų pateiktus viešinimą įrodančius dokumentus, nustatyta, kad tik VšĮ „Sielos harmonija“ pateikti dokumentai pilnai atitinka reikalavimus.

Savivaldybės Specialiojoje programoje⁸⁰ numatyta, kad jos priemonių vykdymo ataskaita yra sudėtinė savivaldybės vykdomų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo ataskaitos dalis, o ataskaita kasmet turi būti viešai pateikiama savivaldybės bendruomenei. Jos pateikimo terminai, būdai ir vieta nenustatyti. Atsižvelgiant į nurodytą reikalavimą, Savivaldybės Specialiosios programos priemonių vykdymo 2019 ir 2018 metų ataskaitos, kuriose nurodytos specialiosios programos lėšos ir vykdytų savivaldybės strateginio veiklos plano ir bendruomenių vykdomų programų/priemonių poveikio sritys, paskelbtos Savivaldybės interneto svetainėje⁸¹.

Vadovaujantis Tarybos veiklos reglamento⁸² nuostatomis Savivaldybės interneto svetainėje⁸³ paskelbtos 2018–2019 metų Savivaldybės administracijos ir Administracijos direktoriaus praėjusių metų veiklos ataskaitos, kurių skirsniuose „Sveikata“ pateikiama informacija apie sveikatinimo priemonių (projektų) įgyvendinimą, tačiau konkretnė informacija, kokios priemonės buvo vykdytos

⁸⁰ Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos, patvirtintos Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ (2018 m. kovo 1 d. sprendimo Nr. T-40 redakcija), 11, 12 p.

⁸¹ <https://www.siauliai.lt/index.php?590035487>

⁸² Šiaulių miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento, patvirtintu Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 6 d. sprendimu Nr. T-270 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės tarybos veiklos reglamento patvirtinimo“, 84 p.

⁸³ www.siauliai.lt.

įgyvendinant Savivaldybės Specialiąją programą, nenurodyta.

2.7. NENUSTATYTAS REIKALAVIMAS EFEKTYVIAI NAUDOTI PROGRAMAI SKIRTAS LĖŠAS

Šiaulių miesto savivaldybės 2018–2020 metų ir 2019–2021 metų strateginiuose veiklos planuose⁸⁴ nurodytos kryptys, kuriomis siekiama plėtoti veiklą, išskirti strateginiai ir atskirų programų tikslai bei numatyti konkretūs rodikliai, kuriais matuojamas tikslų pasiekimo, uždavinių bei priemonių įgyvendinimo lygis. Bendruomenės sveikatinimo programoje (09) numatyta:

Tikslas	02	Sudaryti palankias sąlygas miesto bendruomenei sveikinti	
Uždavinys	02	01	Plėtoti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, sustiprinti ligų prevenciją ir ugdyti visuomenės poreikį sveikai gyventi
Priemonė	02	01	02 Sukurti ir gerinti miesto bendruomenės sveikatinimo sąlygas užtikrinant sveikatinimo projektų finansavimą

Pažymėtina, kad nurodytas Bendruomenės sveikatinimo programos tikslas visiškai atitinka Specialiajai programai⁸⁵ iškeltą tikslą, tačiau Specialiosios programos lėšos naudojamos ir kitiems Bendruomenės sveikatinimo programos tikslams, pvz.: Mažinti socialinius sveikatos netolygumus (03).

Aukščiau nurodyta Bendruomenės sveikatinimo programos priemonė (09 02 01 02) taip pat finansuojama iš Specialiajai programai skirtų lėšų. Savivaldybės administracijos metiniame veiklos plane⁸⁶ priemonės įgyvendinimui vertinti numatyti indėlio kriterijus – finansuotų projektų skaičius (2018 m. – 30, 2019 m. – 20). Tačiau toks kriterijus nenusako, kiek vykdyta priemonė prisideda prie programos tikslo „Sudaryti palankias sąlygas miesto bendruomenei sveikinti“ ir uždavinio „Plėtoti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, sustiprinti ligų prevenciją ir ugdyti visuomenės poreikį sveikai gyventi“ įgyvendinimo, kiek veiklų buvo įvykdyta, koks buvo dalyvavusiųjų skaičius.

Be to, pastebėtina, kad patvirtintuose Bendruomenės sveikatinimo programos⁸⁷ aprašymuose nėra numatyti programos tikslo pasiekimo – rezultato vertinimo kriterijus⁸⁸, kuris rodo naudą, kurią gauna numatyta tikslinė grupė tinkamai panaudojus programai skirtus asignavimus.

NVO nuostatuose⁸⁹ kaip vienas iš paraiškos vertinimo kriterijų yra numatyti Tikslinės projekto grupės apibūdinimas, poveikis jai, kokybiniai ir kiekybiniai rezultatai, planuojamas įtraukti dalyvių skaičius. Pažymėtina, kad šiam kriterijui numatyti didžiausias galimas balas – 10 iš 100 galimų balų. Tuo tarpu tokiam kriterijui kaip Projekto įgyvendinimo sąmatos aiškumas, detalumas ir racionalumas, pagrįstumas, sąsaja su veiklomis, numatyti didžiausias galimas balas – 25. Toks galimų balų

⁸⁴ Savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 1 d. sprendimas Nr. T-1 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės 2018-2020 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais); Savivaldybės tarybos 2019 m. vasario 7 d. sprendimas Nr. T-1 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės 2019-2021 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁸⁵ Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa, patvirtinta Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimu Nr. T-386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ (2018 m. kovo 1 d. sprendimo Nr. T-40 redakcija).

⁸⁶ Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-02-22 įsakymas Nr. A-251 „Dėl 2018 metų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos veiklos plano patvirtinimo“ (2018 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. A-2145 redakcija); 2019 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. A-323 „Dėl 2019 metų Šiaulių miesto savivaldybės administracijos veiklos plano patvirtinimo“ (2019 m. gruodžio 30 d. įsakymo Nr. A-1871 redakcija).

⁸⁷ *Ten pat*, 84.

⁸⁸ Strateginio planavimo dokumentuose naudojamų vertinimo kriterijų sudarymo ir taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1K-330 (su vėlesniais pakeitimais), 7 p., 9 p.

⁸⁹ Nevyriausybių organizacijų projektų finansavimo konkurso nuostatai, patvirtinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. A-276 (2019 m. balandžio 17 d. įsakymo Nr. A-523 redakcija), 3 priedas.

paskirstymas neskatina projektų rengėjų ieškoti būdų, kaip projekto veikla sudominti kuo didesnę bendruomenės dalį.

Vertinant nevyriausybių organizacijų projektų, finansuotų iš Šiaulių miesto savivaldybės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų, vykdytojų pateiktus Projektų įgyvendinimo ataskaitų duomenis, matyti, kad 2019 metais lyginant su 2018 metais finansuotų ir įvykdytų projektų sumažėjo 50 proc., dalyvavusių projektuose dalyvių skaičius sumažėjo 36,9 proc.:

Nr.	Projekto vykdytojo pavadinimas	Projekto pavadinimas	2018 metai	
			Skirta suma (projekto vykdytojo/ rėmėjų lėšos ir kt.), Eur	Dalyvių skaičius
1	Šiaulių m. neįgaliųjų sporto klubas „Šiaulietis“	Vasaros aktyvaus užimtumo stovyklėlė 2018	1200 (0)	11
2	Šiaulių inkstų ligomis sergančiųjų draugija „Atgaja“	Sveikos gyvensenos keliu	3200 (940)	261
3	Šiaulių parkinsono draugija	„Judėjimas ir sveikatos stiprinimas - raktas į ilgaamžiškumą“	2100 (100)	200
4	Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacija „Salvia“	„Gamtos ir žmogaus galia akistatoje su onkologine liga“	1200 (1298)	283
5	Šiaulių artrito draugija „Artis“	„Gyvenkime sveikai ir aktyviai“	900 (0)	90
6	Sielos harmonija	„Gyvenk sveikai“	1700 (250)	250
7	Šiaulių jaunimo org. Asociacija „Apskritasis stalas“	Sveikata besirūpinanti ir aktyvi Šiaulių miesto bendruomenė	2000 (430,2)	165
8	Klubas „Tarp savų“	„Stop-N“	2600 (400)	200
9	VšĮ Motinos Teresės šeimų namai	„Atsakingos tėvystės ugdymo mokyklėlė“	4100 (0)	436
10	Šiaulių apskrities sergančiųjų išsėtinė skleroze draugija	Po vienu stogu	2600 (8577)	300
<i>iš viso</i>			<i>21200 (11995,2)</i>	<i>2 196</i>

Nr.	Projekto vykdytojo pavadinimas	Projekto pavadinimas	2019 metai	
			Skirta suma (projekto vykdytojo/ rėmėjų lėšos ir kt.), Eur	Dalyvių skaičius
1	Sielos harmonija	„Gyvenk sveikai“	2600 (740)	430
2	Šiaulių mokytojų pensininkų klubas „Šviesa“	„Sveikata – didžiausias mūsų turtas“	500 (230)	470
3	Šiaulių parkinsono draugija	„Cukrinis diabetas ne nuosprendis visam gyvenimui“	2100 (0)	174
4	Šiaulių miesto moterų krūties patologijos asociacija „Salvia“	„Tinkama mityba ir sportas – visų ligų prevencija“	1700 (0)	217
5	Šiaulių kino meno klubas	„Šiltas kinas“	1100 (0)	-
6	Šiaulių artrito draugija „Artis“	„Sveikata – mūsų turtas“	1500 (0)	95
<i>iš viso</i>			<i>9500 (970)</i>	<i>1 386,00</i>

Įvertinus tai, kad projektuose dalyvaujančių dalyvių skaičius mažėja, o įgyvendinant Bendruomenės sveikatinimo programos tikslo (kodas 02) „Sudaryti palankias sąlygas miesto bendruomenei sveikatinai“ uždavinį (01) – Plėtoti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, sustiprinti ligų prevenciją ir ugdyti visuomenės poreikį sveikai gyventi – bei užtikrinant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintos Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos pagrindinį tikslą – pasiekti, kad 2025

metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir pailgėtų jų gyvenimo trukmė, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai⁹⁰ – siekiama turėti būti, kad kuo didesnė bendruomenės dalis įsiliėtų bei dalyvautų vykdomuosiuose projektuose.

---

⁹⁰ Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. birželio 26 d. nutarimas Nr. XII-964 „Dėl Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos patvirtinimo“ patvirtintos Lietuvos sveikatos 2014–2025 metų strategijos (su vėlesniais pakeitimais).

3. REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija*	Rekomendacijos įgyvendinimas (Subjekto numatytos priemonės)*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)*
1.	Siekiant užtikrinti Specialiosios programos skaidrumą bei galimybę Tarybai kontroliuoti programai skirtų lėšų panaudojimą, įskaitant ataskaitos tvirtinimą, išskirti strateginiuose dokumentuose priemones, kuriomis įgyvendinama Specialioji programa.	Savivaldybės strateginių veiklos planų struktūrų keitimą planuoja Strateginio planavimo ir finansų skyrius.	Bendruomenės sveikatinimo programos struktūros redagavimas.	2021-12-31
2.	Rengiant Specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitą, pateikti konsoliduotą ir trumpą informaciją apie Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymą, kaip numatyta Sveikatos apsaugos ministro 2019 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. V-656 patvirtintoje formoje.	Sveikatos skyrius	Rengiant Specialiosios programos priemonių vykdymo ataskaitą, teikti konsoliduotą ir trumpą informaciją apie Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymą vadovaujantis sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka.	Pagal šiuo metu galiojančią sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarką iki 2021-05-31.
3.	Parengti Tarybos sprendimo projektą, numatantį ilgalaikius nevyriausybinių organizacijų plėtros tikslus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas nevyriausybinių organizacijų veiklos sritis ir pateikti Tarybai tvirtinti, kaip numatyta Nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme.	Nevyriausybinių organizacijų koordinatore	Priemonę svarstyti Nevyriausybinių organizacijų taryboje. Priemonę svarstyti Bendruomeninių organizacijų taryboje.	2021-03-31
4.	Įvertinti paraiškų teikimo sveikatinimo projektų finansavimui gauti mažėjimo priežastis ir spręsti dėl visų teisinių formų juridinių asmenų galimybės teikti sveikatinimo projektams paraiškas.	Sveikatos skyrius	1. Teikti sveikatinimo projektams paraiškas vadovaujantis Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. spalio 3 d. įsakymu A-1386 „Dėl Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių	2021-03-31

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija*	Rekomendacijos įgyvendinimas (Subjekto numatytos priemonės)*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)*
			<p>įgyvendinimo tvarkos aprašo ir sutarties formos patvirtinimo“ patvirtinta tvarka. 2. Įvertinti Šiaulių miesto savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo keitimo poreikį atsižvelgiant į audito projekte pateiktus pastebėjimus.</p>	
5.	<p>Atsižvelgiant, kad visos Savivaldybės vykdomos veiklos yra numatomos strateginiuose dokumentuose, suderinti Savivaldybės teisės aktų, reglamentuojančių nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektų finansavimą ir strateginiuose dokumentuose numatytų sveikatinimo priemonių įgyvendinimą, nuostatas.</p>	<p>Nevyriausybinių organizacijų koordinatorė</p>	<p>Nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektai atrenkami atsižvelgiant į Šiaulių miesto visuomenės sveikatos stebėsenos duomenis, finansuojami ir įgyvendinami vadovaujantis nevyriausybinių organizacijų nuostatomis.</p>	<p>2021 m. skelbiant konkursą</p>
6.	<p>Numatyti priemones, užtikrinančias nustatytų nevyriausybinių organizacijų sveikatinimo projektų finansavimo ir vykdymo reikalavimų</p> <ul style="list-style-type: none"> - dėl projektų atitikimo nustatytiems prioritetams, - vykdytojų/rėmėjų prisidėjimo prie projekto finansavimo, - viešinimą įrodančių dokumentų pateikimo laikymąsi. 	<p>Nevyriausybinių organizacijų koordinatorė</p> <p>Sveikatos skyrius</p>	<p>Naujai svarstyti Nevyriausybinių organizacijų nuostatus Nevyriausybinių organizacijų taryboje.</p> <p>Projektų finansavimo tvarkose nustatyti konkrečias sąlygas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Paraiškoje nenurodžius ir / ar veikloms neatitikus nustatytų prioritetų, paraiškos nevertinti. 2. Paraiškoje nenurodžius 	<p>2021-03-31</p>

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija*	Rekomendacijos įgyvendinimas (Subjekto numatytos priemonės)*	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)*
			vykdytojų/rėmėjų prisidėjimo prie projekto finansavimo ir / ar nepateikus tai pagrindžiančių dokumentų, projekto nefinansuoti. 3. Keisti viešimą įrodančios medžiagos pateikimą, numatant dokumentų kopijų ir / ar internetinių nuorodų pateikimą, atsižvelgiant į asmens duomenų apsaugą.	
7.	Numatyti Bendruomenės sveikatinimo programos tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus, leidžiančius įvertinti lėšų panaudojimo efektyvumą ir suteiktą naudą.	Sveikatos skyrius	Naujai svarstyti Bendruomenės sveikatinimo programos tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimo vertinimo kriterijus.	2020-12-31
8.	Rengiant norminius teisės aktus atsižvelgti į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298, 16 punkto rekomendaciją, preambulėje nurodyti teisinį pagrindą.	Nevyriausybinių organizacijų koordinatore	Rengiant norminius teisės aktus atsižvelgti į rekomendaciją, preambulėje nurodyti teisinį pagrindą.	2021-03-31

* Šiaulių miesto savivaldybės administracijos 2020 m. lapkričio 9 d. rašto Nr. SDA-15 „Dėl sveikatinimo priemonių veiklos audito ataskaitos projekto“ duomenys.

Kontrolės ir audito tarnybos vyresn. patarėjas

Vytautas Vestartas